

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Umění a kultura* a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa - poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, aby se učili chápat výtvarnou kulturu. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, smysl pro originalitu a vlastní výraz.

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Na 2. stupni základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film). Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Časové rozvržení učiva:

Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin týdně	2	2	1	1

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- Učit žáky chápat umění, kulturu a svět práce v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti
- Umožnit žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytvářet vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.

Kompetence k řešení problémů

- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
- Učit žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Učit žáky spolupracovat ve skupinách při tvorbě výtvarného díla.
- Podporovat netradiční (originální) způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.
- Podporovat využívání moderní techniky při řešení problémů

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k otevřené, smysluplné a účinné komunikaci, k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učit žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy a výsledky práce druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace a k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.
- Netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování.
- Vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor na postup, metody a formy při práci, ovšem podpořený logickými argumenty.

Kompetence sociální a personální

- Vést žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- Učit žáky tvořivému přístupu ke světu, aktivnímu překonávání životních stereotypů a obohacování emocionálního života
- Prohlubovat v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury
- Učit žáky spolupracovat ve skupinách při tvorbě výtvarného díla
- Podporovat skupinovou výuku a kooperativní vyučování

Kompetence občanské

- Učit žáky vnímat uměleckou tvorbu a svět práce jako jedinečný způsob nalezání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě
- Vést žáky k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům
- Netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- Vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňovat prvky pozitivní motivace
- Důsledně dbát na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy

Kompetence pracovní

- Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, učit je používat při práci vhodné materiály, promýšlet výtvarné techniky a pracovní postupy

- Vést žáky k ochraně svého zdraví při práci a k pozitivnímu vztahu k ní
- Chválit za kvalitně odvedenou práci
- Učit žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky
- Učit žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály a nástroji
- Důsledně vést žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků

Výtvarná výchova 6

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- Na základě vnímání a poznávání skutečnosti nakreslí tvary a barevně znázorní pozorované přírodní objekty (rostliny, živočichové, kameny, listy, plody) - celek – detail- struktury - Na základě zrakových a sluchových prožitků a zkušeností znázorní lineárně, barevnými plochami neobvyklé, dramatické přírodní procesy - Vnímá a analyzuje základní znaky oblých a hranatých předmětů - Vytvoří lineární kompozici jednotlivých objektů (plechovka, krabice) lineární a barevnou kompozici skupiny oblých, hranatých předmětů - Vnímá a uspořádá prostor s přírodními a umělými objekty (např. zákoutí školního hřiště, dílny, tělocvičny, okolí školy ...)	Výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti	1.1 a 1.2	

Školní vzdělávací program: Škola pro život, škola pro všechny.

- Kontrast přírodních a umělých objektů – popředí, pozadí – světelný kontrast – perspektiva -			
- Na základě osobních prožitků, s literárním, filmovým dílem vytvoří výtvarnou podobu prožitku - Vybere a uspořádá obrazové prvky v barevném řešení s využitím znalostí o barvě, s vyjádřením prostoru - Uplatní jednodušší grafické techniky (frotáž, monotyp, tisk z papírové, textilní koláže, protisk)	Čím děti žijí	1.2 a 1.4	
- Nakreslí: lidskou figuru - řídí se proporčními principy a vztahy lidskou hlavu (z představy, podle skutečnosti) - tvar hlavy, části hlavy - Vytvoří prostorovou práci s figurálním námětem (např. filmový, literární hrdina)	Člověk	1.6 a 1.8	
- Žák rozpozná díla malířská, sochařská, architektonická (ve spojení s dějinami lidstva – využití učiva dějepisu příslušného ročníku) - Uvede znaky ilustrace, jmenuje některé ilustrátory s přihlédnutím k věku a čtenářským zájmům žáků - Rozpozná znaky lidového umění a současné užité tvorby - Se žakovským kolektivem navštíví	Výtvarné umění	1.1 a 1.4	V souvislosti s dějepisem.

výstavu nebo galerii, seznámí se s ukázkami prací výtvarných umělců minulosti i současnosti			
---	--	--	--

Výtvarná výchova 7

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- Na základě vnímání a pozorování zajímavých předmětů, přístrojů a mechanismů vytvoří lineární podobu pozorovaného objektu, skupiny předmětů - Náměty z kresby převede jednodušší grafickou technikou (monotyp, papírořez, linoryt, koláž) - Vytvoří prostorovou práci s použitím tvarové, barevné a funkční nadsázky - Na základě pozorování přírodních a architektonických objektů vytvoří: - skupinu přírodních objektů - kompozici přírodních objektů ve spojení s architekturou - na základě kresebných studií vytvoří prostorovou práci s využitím přírodních objektů	Výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti	4.1.	
- Na základě kresby podle modelu nakreslí	Člověk – lidské tělo - části lidského	5.1. a 5.2.	

Školní vzdělávací program: Škola pro život, škola pro všechny.

- stojící postavu - postavu s náznakem pohybu - lidskou hlavu (vyjádří odlišnosti tvarů obličeje, jeho proporce a části) - vytvoří prostorovou práci s figurativním námětem (zjednodušení, stylizace/- vybere vhodný materiál)	těla		
- Svých osobních prožitků a představ využije při tvorbě výtvarných prací vyjadřujících vztahy dvou až tří postav - Plochu komponuje tak, aby tvořila dějový celek (postavy mají vztah k ději i prostředí) Rozlišuje: - velikost postav a objektů v popředí, v pozadí - výraznost barvy a detailu v popředí - ustupující výraznost barvy a detailu v pozadí	Čím děti žijí -uplatňování subjektivity-	4.2. a 4.3.	
- Žák rozpozná realistické zobrazení krajiny a postavy od výtvarné stylizace, nadsázky - Poznává jednotlivé plány malířských děl, vnímá a chápe využití barvy, světla, stínu pro modelaci tvarů a	Krajina a postava ve výtvarném umění	4.4.	

vyjádření prostoru			
- Seznámí se s hlavními znaky doby románské, gotické, renesanční - Se žakovským kolektivem navštíví výstavu nebo galerii výtvarného umění, seznámí se s ukázkami prací výtvarných umělců minulosti a současnosti	Umělecké památky	5.4., 6.4., 3.2., 4.1.	V souvislosti s dějepisem, literární a hudební výchovou.

Výtvarná výchova 8

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- Žák tvoří obraz životního prostředí, ve kterém žije, výtvarně vyjadřuje své stanovisko, jak životní prostředí ovlivňuje člověk a naopak - Tvary a barevnými plochami vytváří obrazový celek, který se stává jeho osobní výpovědí, jeho stanovisky. Využívá: - tvarové nadsázky a stylizace - barevné nadsázky (expresivní, symbolické) - písma - fotografií	Čím děti žijí	5.4.	
- Architektura - žák se seznámí s architekturou místa a na základě pozorované skutečnosti nakreslí: - přední a zadní pohled domu - půdorys domu	Výtvarné vyjadřování a zobrazování skutečnosti	5.3.	

Školní vzdělávací program: Škola pro život, škola pro všechny.

- stavební detaily domu (okno, dveře, schodiště, střecha, komín) - Kresbou, frotáží, otisky, tupováním zaznamenává zajímavé detaily architektury (omítka, dlažba, dřevěné prvky domu, kamenné plochy) - Podle modelu nakreslí dopravní prostředek (auto, motocykl, autobus, vlak...). - Podle modelu nakreslí sedící postavu (dodržuje proporční zákonitosti postavy, modeluje postavu světlem a stínem), lidskou hlavu (tvar, proporce, části hlavy, výraz, mimika, modelace světlem a stínem) - Nakreslí části lidského těla (ruka, oko, nos, ucho, ústa, vlasy)			
- Prostorovou práci vytvoří svoji představu o architektuře, dopravních prostředcích současnosti a budoucnosti, využívá znalostí a informací z filmové a literární tvorby - Výtvarný celek je spojením tvarů, barev, písma, struktur - Žák volí materiál podle své představy a na základě vlastního výtvarného návrhu a cíle	Prostorové práce	6.7.	
- Seznámí se s hlavními uměleckými	Umělecké památky	5.4., 6.4., 3.2., 4.1.	V souvislosti s dějepisem, literární a

znaky doby barokní, klasicistní, a stylů 19. století - Se žakovským kolektivem navštíví výstavu nebo galerii výtvarného umění, seznámí se s ukázkami prací výtvarných umělců minulosti a současnosti			hudební výchovou.
--	--	--	-------------------

Výtvarná výchova 9

Očekávané výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Stopy člověka - Kresbou zachytí linie čar lidské dlaně, parafrázuje libovolnou technikou - Vytváří otisky rukou (křída, sádra, temperové barvy) - Parafrázuje libovolnou technikou - Kresbou vyjádří symboliku pohybů prstů, gest rukou (řeč prstů a rukou) - Hledá a zaznamenává stopy člověka v písku, trávě, hlíně, sněhu (kresba, land-art ...) Člověk – Na základě znalostí o stavbě lidského těla a procesech v lidském těle tvoří práce s realistickým obrazem tváře, postavy (kresba,	Výtvarné vyjádření a zobrazení skutečnosti	1.2. a 1.4.	

malba, grafika) - Realizuje vlastní představu o vnitřních pochodech lidského těla, duševních stavech (růžové sny, cesta labyrintem mého těla, barevné myšlenky, ...) - Kresba, malba, grafika, koláž, body-art - Vytvoří prostorovou práci s figurativním námětem (tvarová a barevná stylizace) Planeta Země, Vesmír - Linií zobrazí cesty a dráhy komet, meteoritů, vesmírných plavidel (počítačová grafika) - Na základě své představivosti a svých znalostí vytvoří barevnou podobu naší planety, využije možností kombinování výtvarných technik. (malba, koláž, frotáž, tisk, počítačová grafika...) - Vytvoří reliéfní podobu povrchu planety (tvarování papíru, hlína, kašírování, sádra) - Vytvoří konstrukci technických vymožeností a robotů, mobily – (prostorové práce s využitím tvarové a barevné nadsázky, stylizace) - Výtvarné techniky volí podle			
--	--	--	--

Školní vzdělávací program: Škola pro život, škola pro všechny.

způsobu a cíle práce.			
- Seznámí se se základními principy a znaky t výtvarných směrů a proudů 20. století - Případné návštěvy výstavy nebo galerie výtvarného umění využije k poznávání tvorby zástupců těchto výtvarných směrů v českém výtvarném umění a pochopení smyslu děl	Výtvarné umění	3.2., 5.1. a 5.2., 6.4., 4.1.	V souvislosti s dějepisem, literární a hudební výchovou

